

ความพร้อมในการจัดการศึกษาเพื่อให้บริการทางการศึกษา
แก่ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและราชอาณาจักรกัมพูชา
ในสถานศึกษาตามแนวชายแดน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
จังหวัดอุบลราชธานี

ยุติชน บุญเพ็ช

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

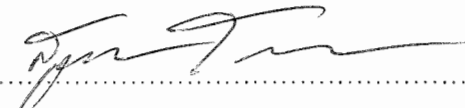
สาขาวิชาพัฒนศึกษา

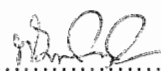
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

มิถุนายน 2555

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ ว่าที่เรือตรีชุดิชน บุญเพศ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการ
การศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

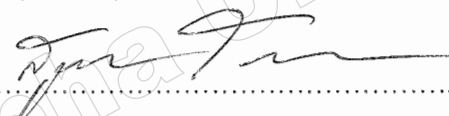
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิชัย โกศลยะวัฒน์)

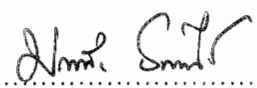

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ดร.พัทธรวีภา โพธิ์ศรี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

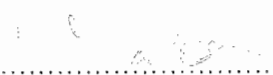

..... ประธาน
(ดร.พongchai สุวรรณวงศ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิชัย โกศลยะวัฒน์)

..... กรรมการ
(ดร.พัทธรวีภา โพธิ์ศรี)

..... กรรมการ
(ดร. มณฑิยา ชมดอไม้)

คณะศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2555

การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย ระดับบัณฑิตศึกษา

จากเงินงบประมาณแผ่นดิน มหาวิทยาลัยบูรพา

ประจำปีภาคต้น ปีการศึกษา 2554

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาให้คำปรึกษา และช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิชัย โกศลยะวัฒน์ ซึ่งเป็นประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดร.พัชร์วิภา โพธิ์ศรี กรรมการที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ ดร. ผดุงชาติ สุวรรณวงศ์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ ดร. มณเฑียร ชมดอกไม้ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจน ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอขอบพระคุณ ดร.เสกสรรค์ ทองคำบรรจง ที่ได้ให้คำแนะนำด้านสถิติ และระเบียบวิธีวิจัย ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านดังปรากฏชื่อในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ที่ได้ให้ความกรุณาและอนุเคราะห์ ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม และให้ข้อมูล ที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย รวมทั้งให้คำปรึกษาแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ให้มีคุณภาพ

ขอขอบคุณผู้บริหาร และครู ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ตามแนวชายแดน จังหวัดอุบลราชธานี ทุกท่าน ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์และอำนวยความสะดวก ในการเก็บรวบรวมข้อมูล รวมทั้งกรุณาให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม เพื่อการวิจัยในครั้งนี้ เป็นอย่างดี

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บิดา-มารดา ที่ให้การสนับสนุนผู้วิจัยเสมอมา ทำให้ผู้วิจัยมีความพยายามในการทำวิทยานิพนธ์ และสำเร็จการศึกษาในครั้งนี้

คุณค่าและประโยชน์ที่เกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาคุณพระ และบูรพาจารย์ทุกท่าน ที่ได้อบรมสั่งสอน ให้ความรักและเมตตา แก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา

ยุตติชน บุญเพ็ญ

52910232: สาขาวิชา: พัฒนศึกษา; ศศ.ม. (พัฒนศึกษา)

คำสำคัญ: ความพร้อมในการจัดการศึกษา/ การให้บริการทางการศึกษา/ สถานศึกษาตามแนวชายแดน

ชูดิตชน บุญเทศ: ความพร้อมในการจัดการศึกษาเพื่อการให้บริการทางการศึกษาแก่ประเทศ
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและราชอาณาจักรกัมพูชา ในสถานศึกษาตามแนวชายแดน
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดอุบลราชธานี (EDUCATIONAL
ACCOMPLISHMENT AS AN EDUCATIONAL SERVICE FOR LAO PEOPLE'S DEMOCRATIC
REPUBLIC AND KINGDOM OF COMBODIA IN BORDERLAND SCHOOL UNDER THE OFFICE OF
BASIC EDUCATION COMMISSION, UBONRATCHATHANI PROVINCE) คณะกรรมการควบคุม
วิทยานิพนธ์: สุวิชัย โกสัชชะวัฒน์, ประ.ด., พัทธวิภา โพธิ์ศรี, ค.ด., 191 หน้า ปี พ.ศ. 2555.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความพร้อมในการจัดการศึกษาเพื่อการให้บริการ
ทางการศึกษาแก่ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและราชอาณาจักรกัมพูชา ในสถานศึกษา
ตามแนวชายแดน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดอุบลราชธานี ตามการรับรู้
และประเมินของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน 2) เปรียบเทียบความพร้อมในการจัดการศึกษาเพื่อการ
ให้บริการทางการศึกษาแก่ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและราชอาณาจักรกัมพูชา
ในสถานศึกษาตามแนวชายแดน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดอุบลราชธานี
ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน 3) นำเสนอแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาตามแนวชายแดน
ให้เป็นแหล่งบริการทางการศึกษาของประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและราชอาณาจักรกัมพูชา
กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ที่จัดการเรียนการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ที่ตั้งอยู่ตามแนวชายแดนประเทศเพื่อนบ้าน
ในพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี ประจำปีการศึกษา 2552 จำนวนเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 43 คน ครูผู้สอน 223 คน
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการทดสอบค่าที่ t -test

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความพร้อมในการจัดการศึกษาเพื่อการให้บริการทางการศึกษาแก่ประเทศสาธารณรัฐ
ประชาธิปไตยประชาชนลาวและราชอาณาจักรกัมพูชา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านบุคลากร
และด้านอาคารสถานที่และอุปกรณ์การศึกษาอยู่ในระดับมาก ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านกฎระเบียบ
และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับปานกลาง
2. ความพร้อมในการจัดการศึกษาเพื่อการให้บริการทางการศึกษาแก่ประเทศสาธารณรัฐ
ประชาธิปไตยประชาชนลาวและราชอาณาจักรกัมพูชา ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาตามแนวชายแดนให้เป็นแหล่งบริการทางการศึกษาแก่ประเทศ
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและราชอาณาจักรกัมพูชา ประกอบด้วย 1) ขั้นตอนดำเนินการ
2) ขั้นตอนกำหนดกิจกรรมเป้าหมายและตัวชี้วัดความพร้อมด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ
ด้านกฎระเบียบ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและด้านอาคารสถานที่และอุปกรณ์การศึกษา

52910232: MAJOR; DEVELOPMENT STUDIES; M.A. (DEVELOPMENT STUDIES)

KEYWORDS: EDUCATIONAL ACCOMPLISHMENT/ EDUCATIONAL CENTER/ BORDERLAND SCHOOL.

YUTTICHON BOONPED: EDUCATIONAL ACCOMPLISHMENT AS AN EDUCATIONAL SERVICE FOR LAO PEOPLE'S DEMOCRATIC REPUBLIC AND KINGDOM OF COMBODIA IN BORDERLAND SCHOOL UNDER THE OFFICE OF BASIC EDUCATION COMMISSION, UBONRATCHATHANI PROVINCE. ADVISORY COMMITTEE: SUWICHAI KOSAIYAWAT, Ph.D., PHAKWIPA PHOSRI, Ph.D. 191 P. 2012.

This research was aiming for 3 proposed, 1) The first one was to study the preparation for an educational center of Ubonratchatani province schools under the office of the basic education commission. As this preparation is a crucial for being as an educational core for neighboring countries at the borderland of Thailand, thus, the test was performed by evaluating the assessment from school principle, head-teacher, and teachers 2) Next objective of this study was to compare the preparation for an educational center of each school by evaluating from school principle, head-teacher, and teachers 3) After all evaluating, the final agenda was to introduce the road map for the good development into an educational core for neighboring countries at the borderland of Thailand. In this study, 43 school principles and 223 teachers from the secondary schools under the office of the basic education commission that located at the borderland in Ubonratchatani province were asked to answer the questionnaires and the evaluating form. Upon statistically analysis using *t-test* with the mean and standard deviation the results was summarized.

1. The preparation of Ubonratchatani province schools under office of the basic education commission for an educational core at the borderland was moderate. Most of school were well prepared for teachers, building and education maintenances facilities, but in average for academic and financial support, rule of law and miscellaneous facilities.

2. However, there was statistically difference for the preparation for an educational center opinion from school principles and teachers at the 0.05 level

3. Finally, most of attendees were in agreement that the road map to an excellence educational core should be included 1) strategic map 2) strategic guideline and project brief and suitable key performance indices (KPIs) such as academic affair, human resource management, financial support, organizing rule, building, education, and miscellaneous facilities support.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	10
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	11
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาเพื่อการพัฒนา.....	14
สภาพทั่วไปของจังหวัดอุบลราชธานี.....	21
การจัดการศึกษาในพื้นที่ชายแดนของจังหวัดอุบลราชธานี.....	26
สาระสำคัญของนโยบายการจัดการศึกษาและแผนการศึกษาแห่งชาติ	
ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559).....	32
นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับพื้นที่ชายแดนและประเทศเพื่อนบ้าน.....	35
ยุทธศาสตร์ความร่วมมือด้านการศึกษาของประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน..	38
ความพร้อมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลาง	
ทางการศึกษาในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน.....	63
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	80

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	105
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	105
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	107
วิธีการสร้างเครื่องมือ.....	107
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	109
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	110
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	110
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	112
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	112
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	112
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	113
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	135
สรุปผลการวิจัย.....	135
อภิปรายผล.....	136
ข้อเสนอแนะ.....	153
บรรณานุกรม.....	156
ภาคผนวก.....	167
ภาคผนวก ก.....	168
ภาคผนวก ข.....	172
ภาคผนวก ค.....	181
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	191

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	8
2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	9
3 เขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดอุบลราชธานี ที่ติดกับแนวชายแดนไทย-ลาว และไทย-กัมพูชา.....	27
4 อำเภอต่าง ๆ ในจังหวัดอุบลราชธานีที่ติดกับแนวชายแดนประเทศเพื่อนบ้าน.....	28
5 จำนวนนักเรียนทั้งหมด ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 2.....	29
6 จำนวนนักเรียนแยกตามสัญชาติ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 2.....	29
7 จำนวนนักเรียนทั้งหมด ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 3.....	30
8 จำนวนนักเรียนแยกตามสัญชาติ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 3.....	30
9 จำนวนนักเรียนทั้งหมด ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5.....	31
10 จำนวนนักเรียนแยกตามสัญชาติ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5.....	31
11 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT) ความร่วมมือด้านการศึกษาระหว่างไทย กับประเทศเพื่อนบ้าน.....	43
12 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT) ความร่วมมือด้านการศึกษาระหว่างไทย กับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว.....	47
13 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT) ความร่วมมือด้านการศึกษาระหว่างไทย กับประเทศกัมพูชา.....	57
14 การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน ของระบบการศึกษาไทยในการพัฒนาประเทศไทย ให้เป็นศูนย์กลางการศึกษาในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน.....	67
15 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	106
16 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง.....	113
17 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพร้อมในการจัดการศึกษาเพื่อการ ให้บริการทางการศึกษาแก่ประเทศเพื่อนบ้าน โดยรวมและรายด้าน.....	114

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
18	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพร้อมในการจัดการศึกษาเพื่อ ให้บริการทางการศึกษาแก่ประเทศเพื่อนบ้าน ด้านวิชาการ..... 114
19	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพร้อมในการจัดการศึกษาเพื่อ ให้บริการทางการศึกษาแก่ประเทศเพื่อนบ้าน ด้านบุคลากร..... 117
20	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพร้อมในการจัดการศึกษาเพื่อ ให้บริการทางการศึกษาแก่ประเทศเพื่อนบ้าน ด้านงบประมาณ..... 119
21	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพร้อมในการจัดการศึกษาเพื่อ ให้บริการทางการศึกษาแก่ประเทศเพื่อนบ้าน ด้านกฎระเบียบ..... 121
22	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพร้อมในการจัดการศึกษาเพื่อ ให้บริการทางการศึกษาแก่ประเทศเพื่อนบ้าน ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก..... 122
23	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพร้อมในการจัดการศึกษาเพื่อ ให้บริการทางการศึกษาแก่ประเทศเพื่อนบ้าน ด้านอาคารสถานที่และอุปกรณ์ ทางการศึกษา..... 124
24	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความพร้อมในการจัดการศึกษาเพื่อให้บริการทางการศึกษา แก่ประเทศเพื่อนบ้าน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน..... 126
25	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม..... 175
26	ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence Index: IOC)..... 176

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	11
2 ความสัมพันธ์ของการศึกษากับด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรม.....	18
3 แผนที่จังหวัดอุบลราชธานี.....	22
4 ขั้นตอนดำเนินการเตรียมความพร้อมเพื่อพัฒนาสถานศึกษาตามแนวชายแดน ให้เป็นแหล่งบริการทางการศึกษาของประเทศเพื่อนบ้าน (DAPPA).....	131